

Svend Aage Brandstrup Hansen
Sletterhagevej 57,
8420 Knebel

Kystdirektoratet
J.nr. 2025 - 98242
Ref. loufr
Den 20. oktober 2025

Dispensation til plantning af vinstokke og opstilling af espalier inden for strandbeskyttelseslinjen

Ansøgning

I har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til plantning af vinstokke og opstilling af espalier inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 16a, Ørby By, Helgenæs, Sletterhagevej 57, 8420 Knebel, i Syddjurs Kommune.

Kystdirektoratet meddelte d. 25-01-2023 dispensation til plantning af vinstokke og opstilling af espalier på matriklen. Der ansøges om yderligere tilplantning.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 4, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Vilkår for dispensation

Da dispensationen er givet efter § 65b, stk. 4, sætter Kystdirektoratet det som et vilkår, at ansøger opretholder sin registrering på landbrugsregistrering.dk så længe der produceres vin på ejendommen. Det sættes yderligere som et vilkår, at hvis den erhvervsmæssige produktion af vin stoppes, så skal vinranker og espalier fjernes igen.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

Redegørelse for sagen

Ejer af matr. 16a, Ørby By, Helgenæs, der er noteret som landbrugsejendom, ansøger om dispensation til at etablere en ca. 5.300 m² stor vinmark. Det ansøgte areal ligger fuldt inden for den udvidede strandbeskyttelseslinje.

På matriklen er der i forvejen en vinmark på ca. 3.200 m², som Kystdirektoratet meddelte dispensation til d. 25-01-2023.

Et kort over den ansøgte matrikel og det omkringliggende område ses på figur 1.

Et kort over det areal hvor der ansøges om tilplantning med vinstokke og opstilling af espalier ses på figur 2.

Fig. 1. Ortofoto 2024. Det orange prikkede område markerer det strandbeskyttede areal. Den orange streg markerer den udvidede strandbeskyttelseslinje. Den gule streg markerer den gamle 100 m strandbeskyttelseslinje. De sorte streger markerer de vejledende matrikelskel. Det røde område markerer den ansøgte matrikel.

Fig. 2. Tilsendt fra ansøger. Det areal der ansøges om at tilplantet med vinstokke og opstilling af espalier i, er markeret med en sort streg. Den gule streg nærmest kysten (mod venstre/vest) markerer den gamle 100 m strandbeskyttelseslinje. Den gule streg længst væk fra kysten (mod højre/øst) markerer den udvidede strandbeskyttelseslinje.

Ansøger har oplyst følgende;

"Ansøgning om Dispensation til plantning af vinstokke og opstilling af espalier

indenfor strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr.nr. 16a, Ørby By, Helgenæs, Sletterhagevej 57, 8420 Knebel, Syddjurs Kommune.

I januar 2023 modtog vi dispensation til etablering af vinmark på matrikel 16a.

J.nr. 21/14725-11.

I foråret 2024 plantede vi 576 vinstokke (Solaris). Etablering og planternes vækst har været meget tilfredsstillende, og vi ønsker nu at udvide vin-arealet på ejendommen.

Udover vinmark og kommende vinproduktion har vi fået på ejendommen til afgræsning af resterende areal, som ligger i varigt græs.

Landbrugsarealet tilhørende ejendommen er meget kuperet, men med en god bonitet til vinplanter. Første areal til vin (plantet foråret 2024 har hældning mod syd, det nye areal vi søger dispensation på, har også hældning mod syd, dog med en mindre kote forskel.

Det nye areal vil ikke blive synlig fra sø-siden eller fra Sletterhagevej, da det ligger højt og der er krat og buskskab op ad skråningen fra vej-niveau og op til marken. Marken vil kun blive synlig fra de to nærmeste sommerhuse, men hindre ikke udsigt fra husene.

Markdrift og forarbejdning af druer laver vi i et samarbejde med vores søn som har ejendom i Ørby, Sletterhagevej 25 (afstand 2 km). Den ejendom har en æbleplantage (franske cideræble sorter), valnøddetræer og areal med vin (nuværende antal stokke ca 900) men en udvidelse til foråret 2026.

Forarbejdning af drue og æbler er tilrettelagt i tidligere staldbygning på ejendommen.

- *Vi har landbrugspligt på ejendommen (Sletterhagevej 57)*
- *Ejendommen er registreret som fødevare producent, (Landbrugsregistrering.dk)*
- *Bilag 1 – Krak kort som viser ansøgte areal. (ca 5.300 m²)”*

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område (nr. 51, Begtrup Vig og kystområder ved Helgenæs) ligger ca. 10 m mod vest. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 47. Det nærmeste fuglebeskyttelsesområde er nr. 30, der ligger ca. 17,8 km mod sydvest i N59.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 47 og fuglebeskyttelsesområde nr. 30 ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på, at der ikke er kortlagt habitatnatur på den ansøgte matrikel. Der er yderligere lagt vægt på, at der er tale om en landbrugsmatrikel, hvor der i forvejen dyrkes vin. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, indeholder et generelt forbud mod at foretage ændring i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem

strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der må f.eks. ikke placeres bebyggelse, ske beplantning eller terrænændringer, etableres hegn eller placeres campingvogne og lign., og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Formålet med bestemmelsen er at sikre en friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder mod indgreb, der ændrer den nuværende tilstand og anvendelse.

Efter naturbeskyttelseslovens §15a, stk. 1, nr. 1 er landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning undtaget forbuddet mod tilstandsændringer. Vinplantning er tilplantning i denne henseende, hvorfor det ansøgte forudsætter dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af naturbeskyttelseslovens §65b, stk. 4, at der kan gøres undtagelse fra forbuddet mod tilstandsændringer i sager om erhvervsmæssig tilplantning med bærbuske eller frugttræer i den udvidede strandbeskyttelseslinje, medmindre tilplantningen strider imod tungtvejende kystlandskabelige hensyn.

Dyrkning af vin i Danmark blev godkendt som landbrugsproduktion af EU i 2000. Drueproducenter skal være registreret i Landbrugsindberetningen som andre primærproducenter, der dyrker afgrøder til anvendelse som fødevarer. En forudsætning for produktion af vin til salg er således, at der foreligger en registrering.

Kystdirektoratet vurderer, at det ansøgte falder ind under ovennævnte bestemmelse. Der er i vurderingen lagt vægt på, at den ansøgte beplantning ligger inden for den udvidede del af strandbeskyttelseslinjen (mellem 100 m og 300 m fra kysten), samt at ejendommen er noteret som landbrug og registreret som fødevareproducent.

Kystdirektoratet vurderer, at der ikke er kystlandskabelige hensyn der taler imod en dispensation. Der er i vurderingen lagt vægt på, at der allerede dyrkes vin på matriklen.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til plantning af vinstokke samt opstilling af espalier.

Med venlig hilsen

Louise Marie Frandsen
Kystdirektoratet
loufr@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 47 og fuglebeskyttelsesområde nr. 30

Afgørelsen er også sendt til:

- Syddjurs Kommune, syddjurs@syddjurs.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings, Syddjurs, dnsyddjurs-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Østjylland, oestjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs, syddjurs@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, nbu_jyl@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 47 og fuglebeskyttelsesområde nr. 30

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 47		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Grå/grøn kliit* (2130)
	Klithede* (2140)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Tør hede (4030)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Arter:	
	Flodlampret (1099)	Stor vandsalamander (1166)
	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 30	
Fugle:	Sangsvane (T)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))